

**ПЕРЕЛІК ПАМ'ЯТОК
АРХІТЕКТУРИ ТА
ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА,
ОБОВ'ЯЗКОВИХ ДЛЯ
РОЗПІЗНАВАННЯ
АБІТУРІЄНТАМИ**

Українське мистецтво ХХ ст.

Українське мистецтво ХХ ст.

Архітектура

- 77. Будівля Держпрому в Харкові. 1925–1928.
- 78. Будівля Верховної Ради УРСР в Києві. 1936–1939.

Образотворче мистецтво

- 79. «Еней та його військо». 1919. Г. Нарбут.
- 80. Літографія «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати». 1923. В. Касіян.
- 81. Картина «Життя». Триптих (Любов. Сім'я. Повернення). 1925–1927. Ф. Кричевський.
- 82. Пам'ятник Тарасові Шевченку в Ромнах. 1918. Скульптор І.Кавалерідзе.
- 83. Картина «Бій Богуна з Чарнецьким під Монастирищем в 1653 р.» (1931). М. Самокиш.
- 84. Картина «Хата в Богданівці» (1955). К. Білокур.
- 85. Картина «Хліб» (1949). Т. Яблонська.
- 86. Картина «Гороховий звір» (1971), М. Приймаченко.
- 87. Пам'ятник засновникам Києва (Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь). Скульптор В. Бородай.

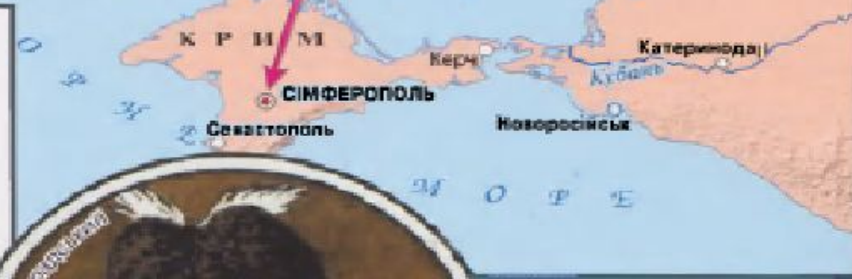
Повалення самодержавства в Росії викликало піднесення національно-визвольного руху в Україні. В березні 1917 р. було утворено Центральну Раду – представницький орган українських демократичних сил. Головою обрали Михайла Грушевського. У листопаді того ж року було проголошено Українську Народну Республіку (УНР).

В січні 1918 р. Центральна Рада проголосила незалежність України. Та вже за місяць більшовицькі війська захопили Київ. За край несприятливих обставин уряд УНР звернувся до Німеччини та Австро-Угорщини з проханням про військову допомогу. 29 квітня 1918 р. владу в Україні перебрав гетьман Павло Скоропадський. Але восени проти гетьманського режиму спалахнуло повстання, очолюване Директорією. 29 грудня, після зречення Скоропадським влади, було відновлено УНР.

Масштаб 1 : 8 100 000 (з 1 см 81 км)

	Столиця Української Народної Республіки		Держави, що утворилися на місці Російської імперії
	Столиця Західноукраїнської Народної Республіки		Українська Народна Республіка
	Наступ червоних військ у грудні 1917 – січні 1918 рр.		інші
	Бій під Крутами (30 січня 1918 р.)		Територія Західноукраїнської Народної Республіки восени 1918 р.
			Територія Української Держави за гетьмана П. Скоропадського

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ (1919-1920 рр.)

Падіння Австро-Угорської імперії створило умови для державотворення на західноукраїнських землях. 13 листопада 1918 р. було проголошено Західноукраїнську Народну Республіку (ЗУНР). 22 січня 1919 р. відбулося об'єднання обох українських держав. Та становище УНР стало дедалі складнішим. Війська Директорії не змогли зупинити наступ Червоної армії і 5 лютого залишили Київ, відступаючи до Галичини. У ті тяжкі часи Директорію очолив Симон Петлюра. З весни 1919 р. на Україну почався наступ армії білогвардійського генерала Денікіна. Восени того ж року почався новий наступ більшовицьких військ, які невдовзі захопили більшу частину України. Із заходу наступали польські війська. Зрештою, навесні 1921 р. Польща і радянська Росія уклали договір і поділили Україну між собою. Тільки Північна Буковина і Бессарабія потрапили під владу Румунії, а Закарпаття – Чехо-Словаччини.

Масштаб 1 : в 100 000 (в 1 см 81 км)

У 1920 р. на більшій частині українських земель було встановлено радянську владу і розпочалася доба Української Радянської Соціалістичної Республіки. Наприкінці 1922 р. УРСР було включено до складу Союзу Радянських Соціалістичних Республік (СРСР). У цій державі Україна перебувала до 1991 р. На території УРСР впроваджувалися радянські порядки. Розгорнулося небачене багатозначство, перебудова сільського господарства, але не за потребами України, а відповідно до інтересів величезної радянської держави. Так, у селах створювали колективні господарства – колгоспи. Селяни не погоджувалися на такі перетворення. Щоб остаточно придушити опір селян, більшовицьке керівництво організувало в Україні голод, внаслідок якого загинули мільйони людей.

Масштаб 1 : 7 350 000 (в 1 см 73,5 км)

УКРАЇНА в ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ (1939 – 1942 рр.)

У вир Другої світової війни українські землі були втягнуті від її початку – 1 вересня 1939 р., коли німецькі війська напали на Польщу, під владою якої перебувала Західна Україна. Цій події передувала таємна угода керівників нацистської Німеччини та Радянського Союзу, згідно з якою західноукраїнські землі мали ввійти до складу СРСР. Так на територію Західної України було введено радянські війська. Війна Німеччини проти Радянського Союзу розпочалася 22 червня 1941 р. Вже через рік (у липні 1942 р.) Україна була повністю загарбана німецькими військами.

Метою завойовників було підкорення України, винищення її населення, перетворення її земель на постачальника продовольства та сировини. На території України було створено мережу таборів смерті. Десятки тисяч людей різних національностей загинули в Києві, Харкові, Дніпропетровську, Рівному.

Масштаб 1 : 7 350 000 (в 1 см 73,5 км)

УКРАЇНА В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ (1943–1945 рр.)

На окупованих українських територіях розгорнувся Рух опору, який відіграв важливу роль у розгромі загарбників. Звільнення України відбувалося в 1943–1944 рр. Ще ніколи наша земля не була ареною таких жорстоких боїв. Важливе значення для звільнення українських земель мала битва за Дніпро. 6 листопада було звільнено Київ. У грудні 1943 р. почався загальний наступ радянських військ на Правобережній Україні. На початку жовтня 1944 р. визволено територію України в межах 1939 р., а наприкінці жовтня й Закарпаття. Війна коштувала українському народові близько 8 мільйонів життів. Пам'ять про учасників тих кривавих подій вшановують 28 жовтня – у день визволення Тернопілля і 9 травня – у день, який для мільйонів людей є святом Перемоги.

Масштаб 1 : 7 350 000 (в 1 см 73,5 км)

Після Другої світової війни майже всі українські землі об'єдналися у складі Української Радянської Соціалістичної Республіки. Року 1954 до України було приєднано Крим. У післявоєнний період наш народ невтомно працював, відбудовуючи зруйновані міста й села. Наприкінці 1950-х – на початку 1960-х років постало нове покоління борців за волю України – шістдесятники.

З-посеред різних думок про подальшу долю України виіривала вимога виходу її з СРСР та створення Української незалежної держави. Проте такі думки радянське керівництво вважало протизаконними. Почалися переслідування й цькування шістдесятників.

Наприкінці 1991 р. Радянський Союз припинив існування, замість радянських республік постали незалежні держави.

Масштаб 1 : 52 000 000 (в 1 см 520 км)

24 серпня 1991 р. було ухвалено Акт проголошення незалежності України, а 1 грудня український народ схвалив його під час референдуму. 28 червня 1996 р. було прийнято Конституцію – Основний Закон нашої держави.

Україна розташована в Східній Європі. Її територія складається з 24 областей та Автономної Республіки Крим. Столицею України є її найбільше місто – Київ. Великими містами, кількість мешканців яких перевищує 1 мільйон, є Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Одеса. В Україні живе близько 48 мільйонів чоловік, з них українців – понад 37 мільйонів. Поряд з українцями в Україні мешкають росіяни, білоруси, молдовани, татари, болгари, угорці, румуни, поляки, євреї, вірмени, греки й представники інших національностей. Та всі разом ми – український народ, а земля України – наша Батьківщина.

Масштаб 1:7 200 000 (в 1 см 72 км)

Нашу країну з давніх давен поділяють на окремі землі: Волинь, Поділля, Закарпаття, Слобожанщина тощо. Їх називають історико-етнографічними. Кожна з них вирізняється самобутністю народного будівництва, одягу, господарськими заняттями, звичаями та традиціями. Що сформувалися під впливом природного середовища та історичних особливостей. Довідатися про них можна в музеях народної архітектури та побуту. Особливості життя народу в різні історичні періоди досліджує наука етнографія (від грецьких слів *етно* – народ, *графія* – опис).

Масштаб 1:7 200 000 (в 1 см 72 км)

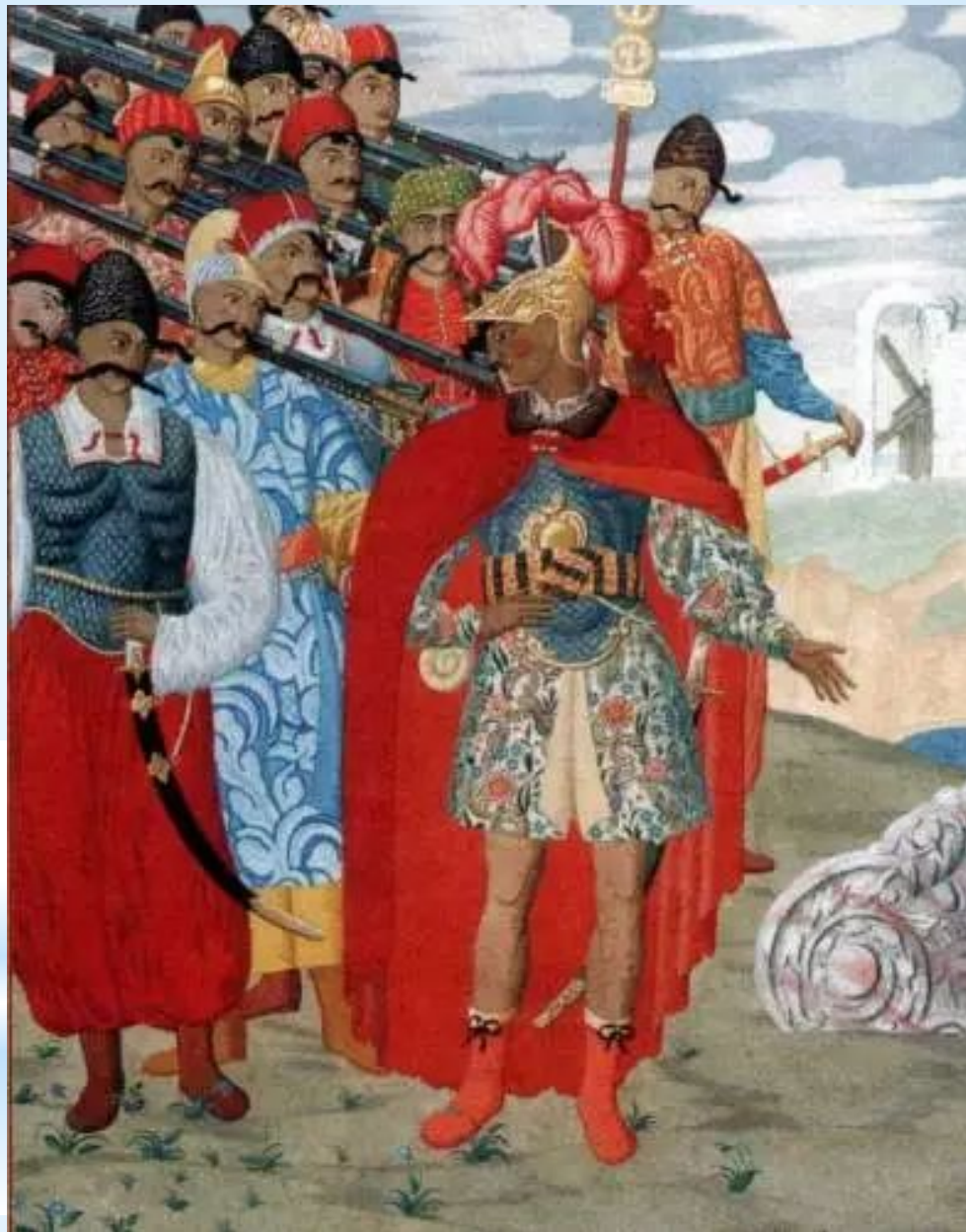

Держпром. **1** травня **1930** року. **1925 – 1928** рр.

© Alexander Drozdov | All rights reserved. You may not use this photo | 24ukr.com

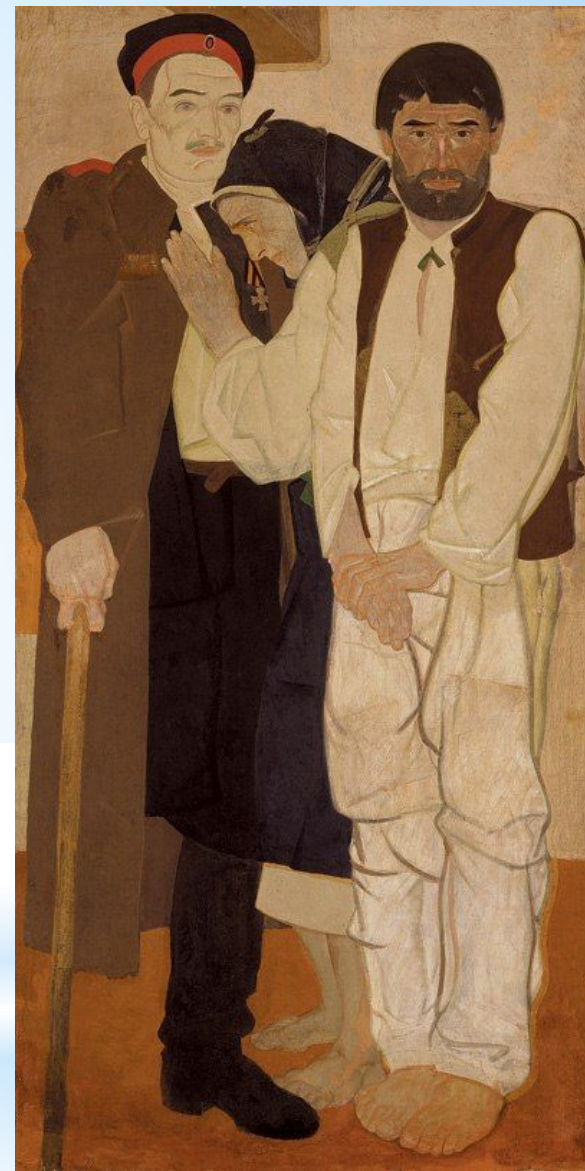
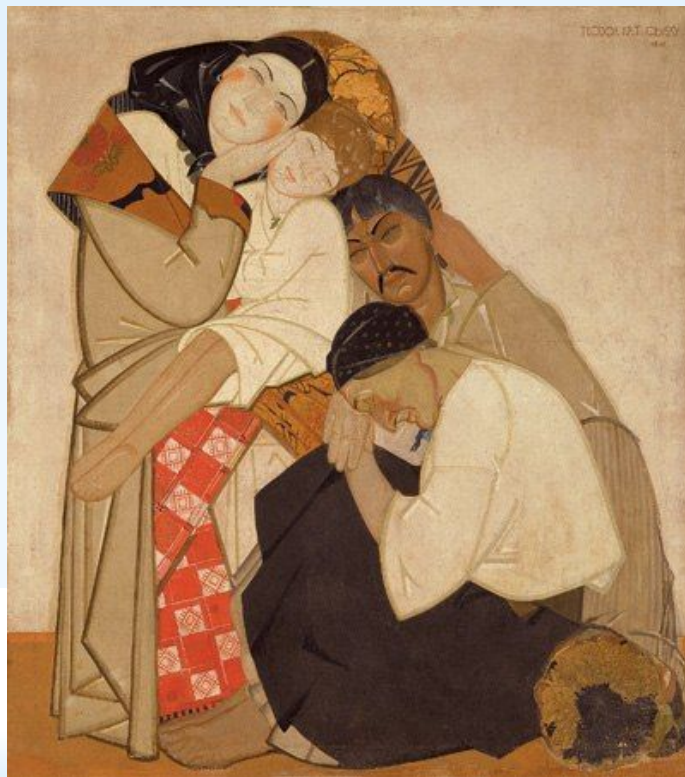
Будівля Верховної Ради УРСР в Києві.
1936 – 1939 рр.

«Еней та його військо». 1919. Г. Нарбут.

Літографія «Гуцул з квіткою», естамп «Карпатська мати». **1923.** В. Касіян.

Картина «Життя». Триптих (Любов. Сім'я. Повернення). **1925–1927.** Ф. Кричевський (модерн).

Пам'ятник Тарасові Шевченку в Ромнах. **1919**. Скульптор І.Кавалерідзе (перший пам'ятник Т.Шевченку в Україні).

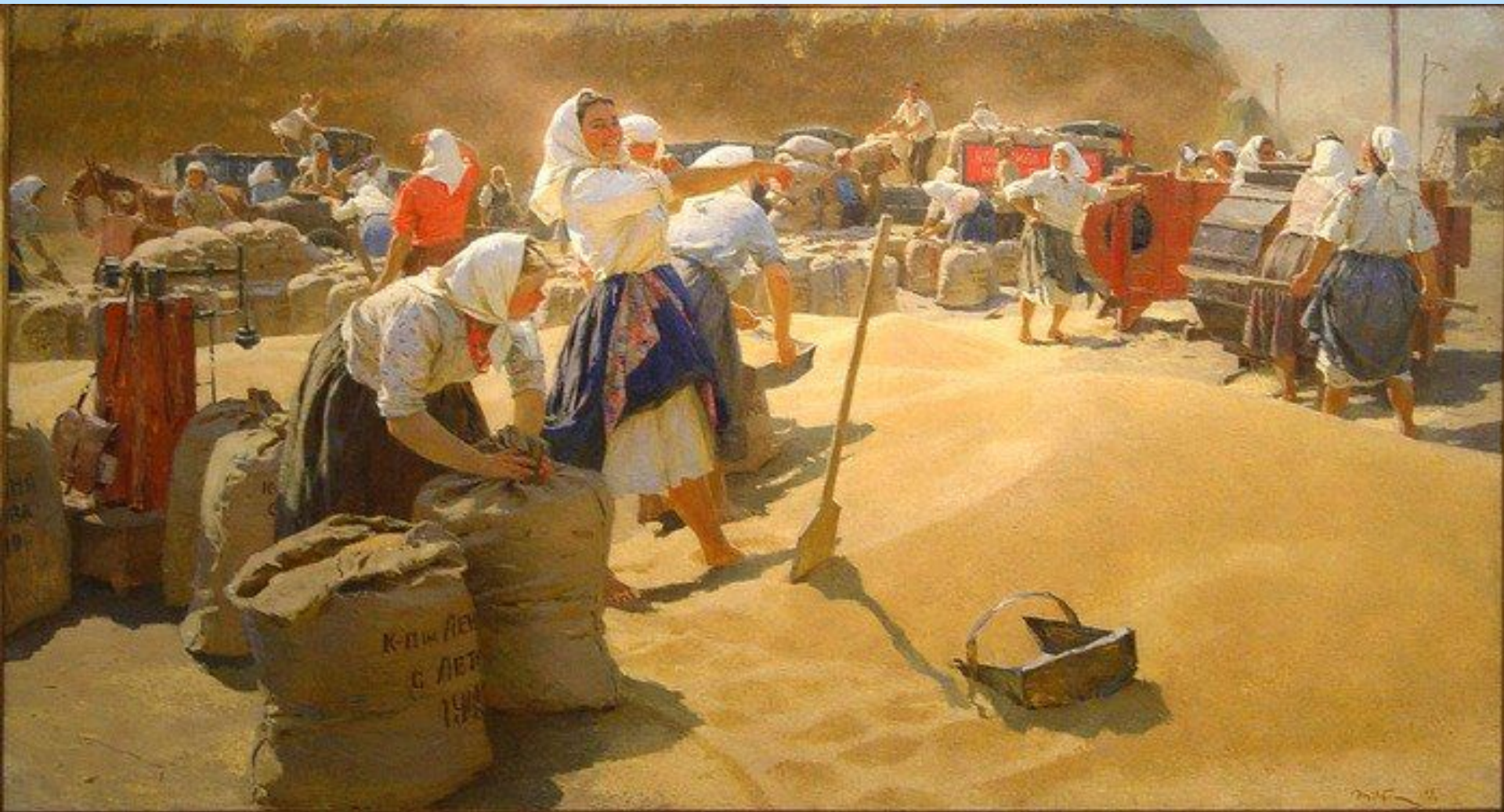

Картини «Бій Богуна з Чернецьким під Монастирищем в **1653** р.»
(**1931**). М. Самокиш (історична тематика).

Картина «Хата в Богданівці» (1955). К. Білокур (побутовий жанр).

Картина «Хліб» (1949). Т. Яблонська (реалізм).

Картина «Гороховий звір» (1971), М. Приймаченко (примітивізм).

Променад по Києву
<http://kievpromenad.com>

Пам'ятник засновникам Києва (Кий, Щек, Хорив і сестра їх Либідь).
1982. Скульптор В. Бородай.